

Postimees

Pärnu wäljaanne

17. aastakäik.

Toimetuse ja talituse aadress:
„Postimees“ Pärnus.

Toimetuse kōnetunnid: Ringi t. nr. 2,
kella 11–1 ja 4–6. Kōnetraat nr. 19.

Ilmub iga päew.

Üksik nummer maksab:
Pärnu wäljaanne 3 marka.

Tellimiste ja kuulutuste hinnad nagu
lehe eesotsas nimetatud.

№ 208.

Esmaspäewal, 10. septembril 1923 a.

№ 208.

Sindi Kalewiwabriku Aktsiaühendus

enne Wöhrmann ja poeg.
Sindis, Pärnu lähedal.
Asutatud 1834 aastal.

Kõrgem auhind 1921.

Kõrgem auhind 1922.

Auhinnad saanud (suur riigikull) 1841, 1882, 1896.

Kalewiwabrik:

Sõjawäe ja tsiivil

Kalewid Tekid Rätikud

Toore puuwilla-riide
wäljatöötamise wabrik:

Pleekimine, wärwimine, trükkimine, appreteerimine.

Pärnu näitus.

Näituse plats.

Et mõeldud aastal korraldatud näitusele tarvitada olemasolevat ruumidest, mis on, laenuvõttes juba käesoleval aastal poole võrra, et võimaldada joomajale lahedamad tingimised esinemisel väljapanekutele. Kuid tänavane näitus jätab nii paljugi veel soovida, eriti juht väljapanekutes kioskid ning paviljonide alal. Kogu näituse platši silmitades näivad üksikud üleslõõdud kioskid ördadana. Platši ruumikus annab siin end teravalt tunda. Selle põhjuseks on, et paljud ettevõtteid omi paviljone tänava üldes üles ei pannud. Näiteks võiks tuua mõeldud aastastest paviljonidest ärajäänud esimese järjekorras Kaubamaja H. Püsti, Pärnu tuletiku wabriku, „Ludise“, „Waba Maa“ paviljoni ja teised. Üldse on mõeldud aastastest paviljonidest ära jäänud kaheksa, kuna jellewastu uufi koguni wähe on juuretulnud. Neist oleks wõist nimetada Lamasfaare turbatööstuse ja kohaliku kalameeste seltsi „Sahta“ paviljonid.

Näituse peahoonele puudub, siis jaid jäänud mõningad uendused läbiwõidud, mille tõttu väljapanekute ruum märksa awarumaks muutus, kuid selles hoones väljapanekute arw oli tänawu niwõrd kohke, et ruumi saamine koguni piiratud oli ja nagu põllumeeste seltsi esimese tähenas, ainult ühe kolmandiku joomajate rahuldus, kuna wõrdlemisi suurem hulk platšita jäi.

Nii hästi weiste kui kariloomade alla kuuluv plats on tänawu awar ning latteid kariloomadele ja hobustele hulka juurehitatud, mille tõttu neis ofakondades väljapanekute wõimalused lahedamad.

Nagu teada, pääsivad neis ofakondades väljapanekutele ainult need kariloomad ja hobused, mis turaamatutesse olid jisse kantud. Kuuladaw, et sellega ühtlasi ka piirati selles ofakonnas väljapanekute kui väljapanekute loomade arw.

Pawiljonid ja hooned.

Näituse paigutusest oleks nimetada kõigepealt „Postimehe“ reklaam torni näituse peater ääres; „Päewaleht“, Lamasfaare turbatööstus, „Kaja“, Pärnu Majanduse Ühiskond, Biebornicht, kalameeste selts „Sahta“, näituse peahoone, mõned teised — kokku 12 mitmejuguist paviljoni ja hoonet. Pääle selle on oma putka üleslõõnud üks kohalik kiirpawapidi tööstus ja mõned teised ärilised ettevõtteid pealinnast.

Weiste ofakond.

Üldiselt wõiks tähenada, et selles ofakonnas tänawu on väljapanud 21 isiku ja ühijute paolt 103 karilooma, kuna nende arw mõeldud aastastel näitustel ligi kümne looma wõrra suurem oli. Väljapanud loomad on wõrdlemisi hästi hoitud ning annawad kujuka pilbi meie karjakaswatusle alalt.

Eesti maatõugu karja

kogudega on käesolewal aastal esinenud: 1) tuntud põllupidaja — karjakaswataja Hans

Wirkus, Libatse mõisast, 7 pealine kogu. 2) Hans Kõigas — Abja mõisast, 9 pealine kogu. 3) Jaan Priis — Pariisija talu 6 pealine kogu. 4) Jaan Saakson — Aie Loo talu, 6 pealine kogu. 5) Mihkel Siim — Erstma-Annilt 5 pealine kogu. 6) Aho Kungi — Aue-Wändra-Kurgjalt 5 pealine kogu. 7) Suhan Rosenkrants — Talli Wana-Järvelt, 3 pealine kogu; 8) Saali Jugu-pullst ühiskond, 7 pealine kogu ja 9) Ernst Tomingas — Pärti mõisast, 7 pealine kogu. Üksikute väljapanekutega on esinenud: 1) Madis Sidemann — Wessie-Hendrikult, pull „Jaak“ ja lehm „Ann“; 2) Krijffan Nikolai — Sauga Kibalepa, Oja lehm „Elik“.

Alneri tõugu kari.

Kogude ja üksikute väljapanekutega olid esitatud: 1) Magnus Rajacken — Noodi mõisast, 2 pealine kogu ja 2) Sindi Põllumajandusline osühisus 10 pealine kogu. Üksiku väljapanekuga oli esitatud Sauga-Saemsa Jugu-pullst ühiskond.

Hollandi Friisi tõugu kari.

Esitatud olid kogudega: 1) Aadu riigimõis, 7 pealine kogu; 2) Pärnu linna — Sauga mõisajalitsus, 7 pealine kogu; väljapanepool wõistlust; 3) Pärnu linna — Jänese mõisajalitsus, 4 pealine kogu, millest üksikud lehmad ainult saagimise wõistluseks väljapanud; 4) ja Jakob Naibi — Aadu riigi mõisast 3 pealine kogu.

Üksikute loomade väljapanekutega olid esinenud: 1) Eli Nikolai — Sauga Kibalepa, 2) Madis Siemann — Aadu Kivilt ja 3) A. Ewart — Uulu-Surjuft. Järneb.

Uuhinnad.

Põllutööriistad ja masinad. Põllutööriistade wabrik „Legur“, Tartust, atrade eest 1. auh. — suur kuldauraha.

Pärnu majanduse ühiskond, kogu väljapanekute eest, ühijelt nr. 10 ofakonnaga 1. auh. — wäike kuldauraha.

R. Thomsen, Seifst, kultuwaatori ja puuake eest III auh. — Pärnu põllumeeste seltsi kiituskiri.

A. J. Murawet, Tallinnast, sukakudumise masina eest III auh. — Pärnu põllumeeste seltsi kiituskiri.

Woldemar Bernits, Pärnust, margapuu eest III auh. — Pärnu põllumeeste seltsi kiituskiri.

Stryck & Seiler, Pärnust, kaalude eest I. auh. — wäike hõbeauraha.

Otto Kaber, Tallinnast, kaalude eest I. auh. — wäike kuldauraha.

Haridus ja statistika. Kirjastus-ühisus „Agronom“, Tallinnast, kirjanduse eest I. auh. — suur hõbeauraha.

Eesti kirj. üh. „Päewaleht“, Tallinnast, kirjanduse ja trükikõde eest I. auh. — suur hõbeauraha.

„Postimees“ Pärnu väljaanne kuulutuste eest, I. auh. — wäike hõbeauraha.

Pärnu õpet. üh. „Eit“, õpetajate kogude eest, II. auh. — wäike hõbeauraha.

Trükikõde Adolf Jansen, Pärnust, trükikõde eest, I auh. — suur hõbeauraha.

Eesti maakarja kaswatusle selts, Wiljandis, tabelite eest I auh. — 5000 mk. toetusraha.

Walfred Lamm, Pärnust kogu maalide eest — 2000 mk. edasiõpimiseks.

Rohalitud teated.

Uuhinnad ajalehtedele.

Ajalehtedest jaid tänawusel Pärnu näitusele esimehed auhinnad „Postimehe“ Pärnu väljaanne ja „Päewaleht“.

Uruanne kiritegelwuse kohta Pärnu linnas ja maakonnas augustikuu teisel poolel s. a.

Pärnu kriminaal- ja wälispolitsei poolt on 16.—31. augustini kurtitud registreeritud: tapmisi — 1, enesetapmisi — 2, tuleõu-

tamisi — 3, murdwargusi — 2, liht- ja tas-kurwargusi — 37, wägistamisi — 1, omawoiti, sõna ja teoga haawamisi ja kahelusi — 44, waleraha laialiloatamisi — 8, dokumentide wõistmisi — 1, petmisi ja wõõra wara omandamisi — 5, muud kuritegusid — 21, õnnetule juhtumisi — 14, lamawinakauple-misi — 6, joomisi, rahurikkumisi ja ulakusi — 45, administratiivse määruse rikkumisi — 77. Kokku: 267 juhtumisi, nendest wõist-kuks tehtud 242.

Hobusepostijaama asutamiseks ei saada tarwiwõitu maaala.

Maakonnawalitsusel on kawatwusel hobusepostijaama ajamine Laiklaare.

Süüdsaks kohaks jaamale oleks umbes 35 tiinu suurune riigimatiik, kust mets pealt maha wõetud ja mis praegu kannustikuna kalutamata fejab. Selle maatiiki saamiseks hobusepostijaama alla on maakonnawalitsus juba paar korda esinenud sellekohase palwega wõistmisteeriumi kaudu metwade peawalitsusele. Mõlemil korral on aga metwade peawalitsus wastanud, et ta tähendatud kohalt Laiklaare hobusepostijaamale ainult 2 tiinu suuruse maaala lubada wõib ilhes wastawa ofa metwajeamamaaga mujalt.

Hobusepostijaama alla joomitawa maaala mittedaamine jünitab maakonnawalitsusele jaama asutamisel tõsiseid raskuseid.

Maakonnast.

Tõstamaa algkooli õpetajaks

registreerimiseks on Tõstamaa wallawalitsuse poolt maakonnawalitsusele ettepanud jama kooli end. õpetaja Leonida Sanjon.

Majapidamise ja pesu ning wanni jaoks tarwitage ainult

Glaori & Simplon

seepe.

Uuemad teated.

Kõnetraadi teel.

Elustel jalgpalli wõistlustel „Kalewi“ ja „Spordi“ A. meeskondade wahel wõitis „Kalewi“ tagajärjega 1:0. Pealtwõitjaid, keda arwu järele wõis olla umbes 5000, oli plats wõimase wõimaluseni täis.

Wastawalt teatata järeleõstman. Wiljandis Jaan Põltsu.

Mis tänawusel näitustel veel väljapanemata jäänud.

Maakonnawalitsus oli väljapanemata jäänud Sindi-Lodja kõrtsi, milles Hispaania härjawiitluse ajemel noapoksi kultuweritakse, millega ta loodab maakonda kultuurilisele õhkengele wita.

Nähtawasti on maakonnawalitsuse esimeadised põhimõttele ajunud: kus kungas, jään olgu ka kõrts, kuigi rahwas teistil mõtleb ja tahab.

Kõrtside kultuuriline mõju on ka maarahwale wanast ajast tuttaw ja kuidas ja siis ikkagi jumalakuiwa juuga maakonnas ringi jõidab.

Päälegi, kus Sindi-Lodja awalik warijupaid on hääks peawarjaks awajatelegi.

Töö- hooelkande ofakond on jäänud väljapanemata masina, millega ta kõiki waeleid ja hooelalufeid toidab, ilma, et selleks pennigi kulutata.

Kuuldawasti on jäänud masin sellepärast väljapanemata, et see „Waba Maa“ eriomandus.

Postimees

toob alati kõige wärskemaid päewauudiseid.

Et masinal omadus on kõiki olematuud asju olemateks ja olematuid olematuks teha, on toimetus hakanud jellega olematuud kirjasaatjaid oma lehe tarwis wabritseerima, keltele „kultuuri“ tõstmiseks wastati.

Endla teater oli jäänud väljapanemata teatritsooja awamise paraadi, millest peale publikumi kõik teatritkomisjoni liikmed priipileitiga elamalt oja wõistid.

Linnawalikogu oli jäänud väljapanemata töberakonna liiderid kõned, milledest keegi peale kõneleja enese aru ei saa.

Kõned olud nii pikad ja laiad, et näituse büroo pole saanud neid ruumipuudusel wastu wõtta.

Linnawalitsus oli jäänud väljapanemata „waga“ ofakonna juhataja ilhes intuiwamb- riga millesse kuuluvad kõik „neitsid“

Sots Timusk oli jäänud väljapanemata wäike opositsiooni käre, millega ta harrastab mäest allalaskumist, mis aga endal allamägegi meereba ei taha, sest et renofitsiooni oli puudub.

Suur kurg on jäänud väljapanemata oma kõrguse lennu rekordi ja raamatu mille paragrahwidest ta aru ei saa.

Rekordi jaawutas ta ühel sügisele lennul, mil lauldi: „Teete, teete, kurekefed“.

Kuua raamatu kinkis talle statistide-akademistide „Sojus“.

Teatritkomisjoni oli unustand wäljapanemata müürlitend, mis ta enamokumise teel omale wäljaandis.

Töökaite komisjaar oli jäänud wäljapanemata „Päewalehe“ nobeda sõnumisaatja, kommunistide „Kiire“ toimetaja, kel jarnane hääl omadus: kohalikkudest lehtedest sõnumeid wäljakirjutada.

Täna lähen näitusele waatama, kas on veel midagi wäljapanemata unustatud.

Illusion. 10., 11 ja 12. sept. s. a.

Rutake, enne kui hilja! Ainult kolm päewa! Üleilmne suurepäraline uudis! Eraldi löökpilt.

Ainult täieealistele Need, kes endid müüwad...

Põnew, süttaw, pikantne draama 7 suures aktis. ... Mis Teie minust tahate ma müün ainult enda ... aga teised ...

Otsustage kellel on õigus? Peaosas, publikumi paljapsed: Konrad Veid — Reinhold Schünzel ja Margarethe Küpfer ja teised kuulsused.

Selleks eeskawaks ajaealistele piletid ei müüda

Wiimane õnn

Tore fars 2 jaos. Naeru meri!! Naeru meri. Mängib trio. Algus kell 6 õhtul.

Enge wald wõitab „Põõrnere“ 4 II. algtootile üht õpetajat-jannat

Walimised Enge wallamajas, 19. septembril s. a. kell 12 päewal.

Kandidaate palutakse wastawate dokumentidega kohale ilmuda. Kirjad üle Pärnu-Jakobi.

Wallawalitsus.

Päewapildi üleswõtmise ja suurendamise töökoda

„Baltika“

Kuninga tän. nr. 38. Awatud igal äripäewal kella 9 — 6.

Austusega Aug. Löpp.

Teatan, et minu

kursumed

algawad teisipäewal, 11. septembril.

Lähemalt E. Miana-Bosti tän. 7. M. Getler.

Kõige kõrgema auhinna SUURE KULD AURAHAGA

Tallinna Kaubanduse ja Tööstuse näitusel 1923 ja endistel aastatel SUURTE HÕBE - AURAHADEGA kroonitud.

Wiljandi likööri- ja weini-wabrikute

O.-Ü. „ALKO“

SAADUSED:

Weinid	Liköörid ja napsid
Madeira,	Kristall kõõmel,
Vin d'Oporto rouge et blanc,	Curacao,
Old Red and White Port,	Klõõstri liköör,
Vin de Grouseille rouge et blanc,	Sakala Kantsi punane kristall,
Old Cider,	Kungla liköör,
Rothwein,	Allasch Kõõmel,
Marjaweiin,	Prunelle,
Kirikuwein,	Stockmannshofer Pomerants,
Wahuweinid j. n. e.	Subrovka,
	Inglis kibe,
	Konjak — kolm sorti,
	Kirsi, Wabarna, Ananas,
	Citroni j. n. e. liköörid.

PEALADU: WILJANDIS, Lossi tän. nr. 12. Telefon nr. 39.

OSAKOND: TALLINNAS, k.-m. „ESTIKA“, S.-Karja tän. nr. 20-8, Põhja Panga majas. Tel. nr. 12-67.

ESITUS: TARTUS, Päewa tän. nr. 2.

2 korralikku teenijat ja poissi tarwis Nikolai t. 18. J. Hernberger.

Lehe lugejaid

kellel tellimise aeg augustikuuga lõppes, palume tellimisi uuendada, et lehesaamises wahet ei teleks.

„Postimehe“ Pärnu väljaande talitus.

Cibus'i leiwatehas Pärnus

Aleksandri tän. № 2. Telefon 49.

Ostab alati rukist, nisu, otri ja kaeru ja maksab kõrgemat turu hinda.

Müüb kõrgema wäärtuslist rukkipüüli, rukki-nisu ja loomatoidu ja hu mõõdukate hindadega.

Auto- ja traktorijuhtide kursused

IV grupp algawad 12. septembril.

Õpetus praktiline ja teoreetiline. Õpibandadena tarwitada udupildid ja filmid.

Õigemaid teateid annab

J. Laurits,

Pärnus, Rõõma tän. 3. — — — Rõõritorni 130.

„ENDLA“ rehepeksu garnituur

einelaud uuesti remonteeritud ja palmidega ilustatud ruumides. Igal õhtul kontsert-muusika h-ra David'i juhatusel ja kaaswõngul. Juhatus.

Wähe pruugitud Lanzi isesõitja

on kohe müüa.

Ligemalt Pärnus, Supeluse t. nr. 14, B. Mill'i juures.

TEADAANNE.

Pärnu linna elektrijaamas on müüa pruugitud

Nahk masinarihm

8" lai 120 jalga pikk.

Nime-, kihla- ja pulmakaarte

soowitab

H. LAANE trükikoda. Rõõrit. t. 47.

Pärnus, keedukursus.

Õpet. keetm., küpset, magus söögid, eessöögid, sisesteg. Seroklu aparaadiga ja ilma. Söökide ehtim.

Õpilaste wastuwõtmine 10—12 ja 4—6.

Aia tän. nr. 30

Adeline Tannbaum.

Trükikoda H. Laane trükikoja, Pärnus.